

Səfərdəsən sən o vaxtdan.
İstida,
Boranda,
Qarda,
Uzaq, yaxın o yollarda!
Yol içindən yol seçirsən,
Keçilməz yollar keçirsən,-
Fikrin-zehrın yollarını,
44 günün yollarını (6)

Poema demək olar ki, 30 illik yaşadığımızın acı xatirəsi və 44 gündə qazanılan zəfərimizin fəxrini, qürurunu və bu sevinci bizə bəxş edən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Azərbaycanın mükəmməl, hərtərəfli gücə malik olan zabit heyətinin gücünü də əks etdirir. Ən əsası bu gücü formalaşdırmaq üçün 30 il öncə bir körpü quran Ulu Öndə Heydər Əliyevin gördüyü işlər də poemanın əsas ideyasını təşkil edir. Poemada Şuşa gözəlliyi, mədəniyyət paytaxtımızın əvəzsiz bir cənnət olduğu da vurğulanır:

Salam Şuşa, Cıdır düzü, yer üzünün cənnət düzü!,
yerin göylərdə tutduğu, dağlarda meydan güzgüsü!
Mən burdan çağırısam səni, eşidər dünya səsimi" (6)

Bu misralarda Şuşa müqəddəsliyi, şuşa aliliyi və ucalığı diqətə çatdırılır.

Sabir Rüstəmxanlı da yaradıcılığında 30-illik Qarabağ həsrətinə canlandıran, ağrısını yaşayan və nəhayət, bu gün Qarabağ zəfərini yaşayan şairlərimizdəndir. Onun istər publisistikasında, istər nəsr əsərlərində, istərsə də poeziyasında vətənin müdafiəsi, milli şüur və torpaq azadlığı mövzusu önəmli yer tutur. Zəfərdən sonra "Qarabağa dönüş" adlı poeması ilə demək olar ki, ilk zəfər poemamızı qələmə aldı. Poema on beş fəsilədən ibarətdir. Hər fəsilə yadda qalan nümunələr yaratmaqla şair ilk öncə keçmişimizi, tariximizi vəraqlayır. Dünənimizlə bu günümüzü üz-üzə qoyur, müqayisə edir:

Dünən ağladığıma bu gün qəlbən gülürəm,
Öldüyüm yaşadığıca, dirilməyə ölürəm,
Nə bu ölüm yenidir, nə yarımcıdır dirilik,
Üzdə bütöv olduqca ürəyim çilik-çilik.
Yad əllər parçaladı bölündükcə-bölündük,
Küləklərdə sovrulduq, ələklərdə ələndik,
Çökdü bu qara zülmət yurdumun üzərinə,
İşıqlı günlər dedik qara demək yerinə... (8)

Bu parçada şair keçmişimizin qaranlıq, ağır günlərinə səyahət edir. Zaman-zaman parçalandığımızı xatırladır. Müəllif 90-cı illərin əğlı anlarının portretini yaradaraq, nələr itirdiklərimizi yada salır. Bütün bunlar tariximizin qanlı yazılmış səhifələridir. Bu gün isə Azərbaycan əsgəri başda Ali baş Komandan olmaqla dünyaya səs saldı. 30 illik yanğını 44 günlük zəfərlə söndürdü:

Savaş edən sərkərdə milləti oyandırdı,
Hər tırəkdə ümiddən çil-çıraqlar yandırdı.
Qalxdı igid oğullar, oğul düşməni çəpəri,
Qalxdı əmrə müntəzir Azərbaycan Əsgəri! (8)

Qarabağa dönüş adlandırılan bu poema Qarabağa dönmək üçün keçdiyimiz yolları xatırlatdı. Şuşanı vəsf eylədi, bu zəfər yollarında bizi tək buraxmayan Türk qardaşlığında, R.T. Ərdوغانın onun İlham Əliyev cənablarına olan dəstəyindən də bəhs etməyi unutmadı. Keçmişə dönməyən şair Nuru Paşanın bu xalqa olan sevgisini, dəstəyini də poemasında təəssüm etdi. Poema ilk poema kimi araşdırmaçıların, alim və ziyalıların diqqətindən yayınmadı, əsər haqqında onlarca məqalələr günümüzə qəzet və jurnallarda əksin tapır.

Nəticə. Zəfərimizi əks etirən poemalarımız saysızdır. Bu poemalarda qəhrəmanlıqlarımız da əks edilmişdir. Zahid Xəlilin, Rafiq Yusifoglundun, Əlirza Həsətin, Vahid Əzizin, Elşad Baratin, Elnur Uğurun, Şahməz Şirinin, Abuzər Turanın, Nizami Murad oğlundun, Balayar Sadiqin və onlarca poema yazarların əsərində günümüzün nəbzi əks edilmiş, zəfərimiz, qələbəmiz poetik anlamda yer almışdır. Azərbaycan tarixində xüsusi çəkisi, qiyməti olan bu poemalar tariximizin ən gözəl səhifələrini yaşatmaqla və gələcəyimizə ərməğan olmaqla böyük əhəmiyyətə malikdir.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat

1. Bəxtiyar Vahabzadə "Şəhidlər" poeması, "Azərbaycan" jurnalı, 12, 1990
2. Mərzəyyə Nəcəfova Müasir Azərbaycan poeziyasında Qarabağ. Bakı, 2019
3. Ələmdar Quluzadə. Şəhid şəhər. Bakı: Ozan, 1998
4. Ələmdar Quluzadə Qarabağ oyunu. Bakı: Ozan, 1993
5. Zəlimxan Yaqub. Bir əli torpaqda, bir əli haqqda. Bakı: Azərbaycan, 1999
6. Nəriman Həsənzadə, "Qarabağdan gələn var", "Azərbaycan" jurnalı, N-07, 2005
7. Nəriman Həsənzadə "Zəfər yolu", "Ədəbiyyat" qəzeti, 2022-ci il 3 yanvar
8. Sabir Rüstəmxanlı, "Qarabağa dönüş", "Ədəbiyyat" qəzeti, 2020-ci il, 6 dekabr

Açar sözlər: müstəqillik, Qarabağ, zəfər, poema.

Key words: independence, Karabakh, victory, poem.

Ключевые слова: независимость, Карабах, победа, поэма.

The theme of victory in modern Azerbaijani poems

Summary

The writing moments of poems are not distinguished from poetry for their volumes. Our history, lives, past, and victory are embodied in the poems. The land loss experienced by our people since the 1990s, the Karabakh problem, the tragedies experienced, especially the Khojaly tragedy, are widely embodied in modern Azerbaijani poems. Bakhtiyar Vahabzade, Nabi Khazri, Nariman Hasanzade, Zalimkhan Yagub, Nurangiz Gun, Alamdar Guluzade, Alirza Khalafli, Elchin Iskenderzade and many of our poets reflected our Karabakh tragedies in their poems. In these poems, our poets reflected the vandalism inflicted by the Armenians on this nation for years in Azerbaijan, and also illuminated the heroism, past, and history of this nation in a poetic sense. In the created poems, along with reviving the battles for the lands, the issue of freedom of our lands also stood, which gave the warrior and the Azerbaijani army a fighting spirit. These poems played a big role in our victory today. The victory we obtained recently, the unity of our army, our Commander-in-Chief with the people and the iron fist were embodied in today's poems. In the works of Nariman Hasanzade, Sabir Rustamkhanli, Shahnaz Shiri, Zahid Khalil, Rafiq Yusifoglu, Yusuf Nagmekar, Elnur Ugur, and some of other poets, poems on the theme of victory and land freedom can be seen.

Abstract. The theme of the road, search for the course, travel is typical for N.S. Gumilyov's entire creative work, including his dramatic works connected with the Oriental motives. The topicality of the research is determined by the fact that it analyzes the specificity of the syncretism of the methods of different artistic and aesthetic tendencies, the motive, plot and genre peculiarities of the developing of the travel theme considering certain historical, geographical, ethnocultural and literary aspects.

Keywords: symbolism, journey, travelogue, archetype, images-symbols, truth, exotic world of the Orient.

Тема победы в современных азербайджанских стихах

РЕЗЮМЕ

Моменты написания стихов не отличаются от поэзии своими объемами. Наша история, жизнь, прошлое и победы воплощены в стихах. Потеря земли, которую пережил наш народ с 1990-х годов, карабахская проблема, пережитые трагедии, особенно Ходжалинская трагедия, широко нашли свое отражение в современных азербайджанских стихах. Бахтияр Вагабзаде, Наби Хазри, Нариман Гасанзаде, Залимхан Ягуб, Нурангиз Гюн, Аламдар Гулузаде, Алирза Халафли, Эльчин Искендерзаде и многие наши поэты отразили в своих стихах наши карабахские трагедии. В этих стихах наши поэты отразили вандализм, причиненный армянами этому народу на протяжении многих лет в Азербайджане, а также в поэтическом смысле осветили героизм, прошлое и историю этого народа. В созданных стихотворениях, наряду с возрождением битв за землю, стоял и вопрос свободы наших земель, что придало воину и азербайджанской армии боевой дух. Эти стихи сыграли большую роль в нашей сегодняшней победе. Добытая нами недавно победа, единство нашей армии, нашего Главнокомандующего с народом и железного кулака нашли свое воплощение в сегодняшних стихах. В произведениях Нариман Гасанзаде, Сабир Рустамханли, Шахназ Шири, Захид Халил, Рафик Юсифоглу, Юсиф Нагмекар, Эльнур Угур и некоторых других поэтов можно увидеть стихи на тему победы и свободы земли.

RƏYÇİ: dos. S.Abbasova